

Boyoma

Driemaandelijks Nieuwsblad van
Kisangani vzw

België-Belgique
P.B.-P.P.
3720 Kortesseem
BC1813

jan.-febr.-maart 2025

Afgiftekantoor : 3720 Kortesseem
P209455

Kisangani vzw, Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

<https://www.kisangani.be/>

Nr 91

COLOFON
Boyoma
3-maandelijks nieuws-
blad
nr 91 jaargang 24-
2025
jan.-febr.-maart 2025
v.u. Hugo Gevaerts,
Bronstraat 31,
3722 Kortessesem

Kisangani vzw
Rurale Ontwikkeling in D.R.Congo
Zetel en Kantoor:
Bronstraat 31,
3722 Kortessesem
tel. 011 37 65 80
e-mail info@kisangani.be
IBAN BE92 8919 5400 6023
BIC VDSPBE91
Web: <https://www.kisangani.be/>

 vzw kisangani asbl

Foto's: Wouter Gevaerts, Sooi
Gaethofs, Paluku Muvatsi, Ernest
Tambwe, Martine Tijskens

Dit kwartaalblad wordt verzonden
aan geïnteresseerden. Indien u dit
blad niet meer wenst te ontvangen,
laat het ons dan weten.

Wie BOYOMA per e-mail wenst te
ontvangen, kan dit melden aan:
info@kisangani.be Vermeld of u
ook de gedrukte versie wenst.

Uw persoonlijke gegevens worden in
geen geval doorgegeven of verkocht
aan derden. Indien u deze gegevens
wenst te verwijderen uit de bestan-
den van Kisangani vzw, dan kunt u
dit per e-mail of per post laten we-
ten.

Contact Antwerpen
Alain Vandelannootte
Caronstraat 102, 2660 Hoboken
tel. 03 830 51 41
e-mail antwerpen@kisangani.be

Contact Brabant
Wouter en Rina Gevaerts-Robben
Bloemstraat 47, 3211 Binkom
tel. 0478 405788
e-mail brabant@kisangani.be

Contact Limburg
Hugo en Manja Gevaerts
Bronstraat 31, 3722 Kortessesem
tel. 011 37 65 80
e-mail limburg@kisangani.be

Contact Oost-Vlaanderen
Rik en Lut De Raedt-Van Laeken
Ten Ede 82, 9620 Erwetegem
tel. 09 360 82 47
e-mail oost-vlaanderen@kisangani.be

Contact West-Vlaanderen
Magda Nollet-Vermander
Beversesteenweg 495, 8800 Roeselare
tel. 051 251901
e-mail west-vlaanderen@kisangani.be

Contact: Kisangani
Paluku Muvatsi
e-mail palukumuv@gmail.com

Contact: Kinshasa
René Ngongo
e-mail renengongo2002@yahoo.fr

Redactieraad: Roger Huisman, Mag-
da Nollet-Vermander, Rina Robben,
Manja Scheuermann.

Een overzicht van onze activiteiten in 2024

Wat doen we, wie zijn we ?

Kisangani vzw is al 25 jaar actief in Kisangani in de Democratische Republiek Congo. Dankzij al jullie giften kunnen we de dagelijkse werking van de projecten realiseren. Maandelijks sturen we een vast bedrag naar ons team ter plaatse (Kisangani-Développement asbl).

Ze betalen daarmee de medewerkers en doen aankopen die de dagelijkse werking ten goede komen. Het team bestaat uit een 80-tal personen onder leiding van Paluku Muvatsi. Het team is nauw verbonden met de Universiteit van Kisangani en werkt op 5 sites: Batiamaduka, Djubu Djubu, Masako, Mbiye en Ngene Ngene.

Het doel van Kisangani vzw is de bescherming van het tropisch regenwoud en de voedselzekerheid. Onze werking steunt op twee pijlers: het ontwikkelen en onderhouden van technieken voor duurzame landbouw en dan deze technieken ingang doen vinden via scholen, toneelstukjes en associaties.

In Kisangani: het bekendmaken van de technieken

Associaties

De associaties verenigen dorpsbewoners die onze landbouwmethodes samen zelf in de praktijk willen brengen. Zij krijgen specifieke opleidingen rond de verschillende technieken.

In 2024 konden we gebruik maken van subsidies van de provincie Limburg en van de provincie Vlaams-Brabant om onze werking via associaties verder te zetten, te verbreden en uit te diepen: we kunnen onze associaties op Mbiye, in Ngene Ngene en Masako ook in 2025 nog ondersteunen.

De associaties worden ondersteund door een animator (een econoom of een socioloog) die het proces

begeleidt en onze technieken op een bevattelijke manier overbrengt. Daarnaast hebben we aan de verschillende sites ook een agronoom toegewezen die onderzoekt op welke wijze duurzame landbouw verder kan toegepast worden (onder meer teeltkeuze, wijze van groenbemesting, ...).

De associaties tellen gemiddeld evenveel mannen als vrouwen.

De associaties worden georganiseerd per locatie (Mbiye, Masako en Ngene Ngene). Er worden ervaringen uitgewisseld tijdens plaatselijke bijeenkomsten (op de foto een bijeenkomst van de associaties van Masako en Ngene Ngene). Op elke locatie zijn er dan groepen voor de verschillende disciplines:

- Bijenkweek
- Duurzame landbouw
- Varkenskweek
- Kippenweek
- Viskweek: enkel in Ngene Ngene en Masako

Scholen

Onder het motto 'vroeg geleerd is oud gedaan' geven we in enkele lagere scholen al sinds het begin van Kisangani vzw lessen over onze landbouwtechnieken. Via schoolvelden koppelen we dit aan de praktijk. Via de kinderen proberen we ook de volwassenen te bereiken. We hebben meer dan 1000 leerlingen in onze drie scholen.

Net zoals in de scholen van Batiamaduka en Mbiye, hebben we ook aan de leerlingen van de school van Masako, met de steun van de gemeente Lubbeek, schooluniformen gegeven. Gezien de beperkte middelen zijn deze keer de leerlingen van het 4°,

5° en 6° leerjaar aan bod gekomen. We geven hierdoor meer kinderen de ondersteuning om naar school te gaan. Maar door zowel jongens als meisjes een uniform te geven, geeft het de meisjes extra kansen om naar school te kunnen gaan. Het is immers vaak zo dat de jongens in Congo, net zoals op ander plaatsen in de wereld, de eersten zijn om naar school gestuurd te worden, terwijl de meisjes die kans vaak niet krijgen. Het feit dat de meisjes een uniform krijgen, en door leerkrachten aangemoedigd worden om naar school te komen, zorgt ervoor dat ook meer meisjes naar school mogen komen.

Zo verhogen we de kansen van die meisjes om voor zichzelf een mooie toekomst uit te bouwen.

Ook in 2024 hebben we schoolboeken kunnen aankopen, om het onderwijs te ondersteunen; we danken de stad Bilzen voor de financiële steun.

Theater

Enkele jaren geleden hebben enkele van onze Congolese collega's toneelstukken geschreven om de voordelen van duurzame landbouw, bosbescherming, en het tegengaan van de klimaatverandering op een andere wijze over te brengen aan de lokale gemeenschappen. De opvoeringen worden regelmatig herhaald, en zijn ook beschikbaar op film.

In Kisangani: de sites

Ngene Ngene

Deze site werd verder ontwikkeld. Er werd een afdak voorzien boven de palmoliers, zodat deze altijd gebruikt kan worden. Er werd een palmpitbreker aangekocht. Deze dient om de palmnoten te kraken zodat ook de kostbare kern vrijkomt. De olie hieruit kan dan gebruikt worden voor bv zeep.

We boekten ook vooruitgang op andere domeinen: het regenwater wordt opgevangen in een tank. Dit water dient als drinkwater voor de varkens waarvoor we nieuwe drinkbakken geïnstalleerd hebben. Het water wordt ook gebruikt om de stallen te reinigen. Het water met meststoffen wordt via een afvoerleiding naar de vijvers geleid waar het onze visproductie helpt.

Er werden acacia's aangeplant. De bloemen van de acacia zijn goed voor onze honingproductie. De blaadjes dienen als voeding voor de bodem. De acaciabomen vormen de bovenlaag voor de agroforestry. Als onderlaag van de agroforestry is er ananas aangeplant.

We hebben met de associatie in Ngene Ngene een gemeenschappelijke visvijver aangelegd. We geven de associatie het nodige materiaal, en ook de pootvis. Dit is mogelijk dankzij de steun van de provincie Vlaams-Brabant. De voorbije maanden hebben de leden van de associatie al een opleiding in viskweek gekregen.

Boven op de nieuwe viskweekvijver is er ook een kippenstal gebouwd.

Door de kippen niet meer los te laten lopen is er minder verlies aan kippen, en aan eieren.

De kippenstal wordt boven de vijver geplaatst zodat de kippenmest en de voedselresten in de vijver vallen en zo als voeding voor de vissen dienen. Bemerk de open ruimte tussen de

wanden en het dak, zodat er voldoende verluchting is.

Djubu Djubu

Ook op de site van Djubu Djubu hebben we boven op de visvijver een kippenstal gebouwd, met de steun van de provincie Limburg. In 2024 hebben we ook de varkensstal op deze site vernieuwd (met steun van de provincie Limburg en de Koning Boudewijnstichting fonds Büskens). De nieuwe stal heeft dezelfde innovatie als in Ngene Ngene: het regenwater wordt via goten in een ton verzameld, waarna het kan ge-

bruikt worden om de stal vlot te reinigen. Via een afvoergoot komt het water, vermengd met mest, in een visvijver terecht, waar het voor voeding zorgt voor de vissen ...

Djubu Djubu is op die manier uitgegroeid tot een uitgebreide

voorbeeldsite, vlak bij de universiteit van Kisangani: kippenstal, rijstvelden, varkensstal en visvijvers.

Dit jaar hebben we twee rijstogsten gehad; van de tweede rijstogst houden we een deel apart om als zaaigoed te dienen voor de nieuwe aanplant.

Masako

In Masako hebben we een apart gebouwtje neergezet voor onze couveuse. Met de energie van onze zonnepanelen kunnen we nu tot 528 eieren tegelijk uitbroeden. De kuikens/kippen kunnen dan onze eigen legkippen in de verschillende kippenstallen vervangen; de rest wordt via de associaties verder verdeeld onder de bevolking. Dit kon gerealiseerd worden dankzij de steun van Pierre Godfroid.

Op de site hebben we ook onze kweekbedden uitgebreid. Hier kweken we onze groenten op om ze nadien op de proefvelden uit te planten. Kleine plantjes zijn gevoeliger aan de intense zonneschijn en de grote warmte, vandaar dat er een afdakje in palmladeren voorzien is: dit laat voldoende water en licht door, maar breekt de intense zonneschijn. Het water komt van de grondwaterput die we enkele jaren geleden aangelegd hebben.

Naast onze twee voorbeeldsites voor viskweek, Djubu Djubu en Ngene Ngene, was de associatie van Ngene Ngene in een naburig dorp gestart met een visvijver.

Dit voorbeeld werd gevolgd door de associatie van Masako. Leden van de associatie graven samen de visvijver. Het materiaal wordt door ons gegeven. Later krijgen ze ook de pootvis. Individuele leden van de associatie hebben nadien hun eigen visvijver aangelegd. Ze hebben mekaar daarbij geholpen. In totaal zijn er zo 9 extra individuele visvijvers.

In 2022 introduceerden we **bijenteelt** in kasten; momenteel hebben we al enkele tientallen bijenkorven staan, verspreid over de verschillende sites. Een specialist begeleidt de groepen zodat de opbrengst van de honing kan geoptimaliseerd worden. Honing is belangrijk omdat het voedzaam is, maar ook omdat het een gegeerd

product is (een liter honing brengt al snel 2 à 3 \$ op). In de natuur kan je ook honing vinden, maar die nesten hangen meestal hoog in de bomen. Klassiek wordt die boom omgehakt om aan het nest en dus de honing te kunnen. Ook de teelt van honingbijen helpt dus bij de bescherming van het regenwoud.

Mbiye

Met steun van de provincie Vlaams-Brabant hebben we in 2024 een nieuwe prauw aangekocht. Deze is noodzakelijk om het eiland Mbiye te bereiken, en om de producten die we op het eiland produceren naar de markt te brengen. Het heeft ons wat zoekwerk gekost om een geschikte prauw te vinden: goede kwaliteit zodat ze lang kan meegaan en voldoende groot waren de selectiecriteria.

Batiamaduka

In Batiamaduka bouwden we recent ook een konijnenstal

Telkens de varkensstal vol zit, worden er jonge biggetjes verdeeld bij de dorpelingen, zodat ze hun eigen varkenskweek kunnen beginnen.

Om de bijenteelt en de honing-productie te bevorderen, worden er meer bloemdragende planten voorzien. Het gebruik van Acacia voor de agroforestry helpt hierbij: Acacia heeft vele mooie bloemen en is goed voor de honingproductie. En aangezien de bijenkasten goed vol zitten....

In België

Magda, Rita en een hele ploeg vrienden organiseerden een benefietconcert voor Kisangani vzw, ter nagedachtenis van Erik Nollet. Erik was een van de mede-oprichters en bezielers van Kisangani vzw. 200 aanwezigen konden mee genieten.

We namen deel aan infosessies en Kerstmarkten (Roeselare, Universiteit Hasselt ...), en ook aan de (H)eerlijke markt in Lubbeek.

25 jaar Kisangani vzw

Op zaterdag 26 oktober vierden we ons 25-jarig bestaan. Er was een mooi openingswoord van Prof. Leirs, rector van de Universiteit Antwerpen (onze gastheer). Nadien hebben Paluku Muvatsi en Wouter Gevaerts de stand van de projecten toegelicht. Na de pauze leidde Roger Huisman een debat over de werking van Kisangani vzw in de huidige Congolese context. Filip Reyntjens (Afrika kenner), Rony Swennen (internationaal bananenexpert) en Erik Verheyen (biodiversiteitsexpert) gingen onderling en met het publiek in gesprek over Congo in het algemeen en het project in het bijzonder. Walter Zinzen sloot de dag af. Een 80-tal aanwezigen konden meegenieten.

We hebben de mooiste foto's van onze projecten in een fototentoonstelling gegoten, die het land zal rondreizen. De foto's werden gebundeld in een schitterend boek "25 jaar Kisangani vzw in beeld".

Greet Boets, lid van onze Raad van Bestuur, bezocht in mei de projecten in Kisangani.
Ze kijkt zeer tevreden terug op de resultaten van alle deelprojecten.
Daarnaast is ze enthousiast over de werking en de sfeer in het team!

De Algemene Vergadering kwam tweemaal samen in Binkom. Dit is telkens een moment waarop we, naast de formele vergadering, ruimte maken voor ontmoeting. Rina verwent de vrijwilligers telkens weer met een lekker entetje. Onze vzw draait immers helemaal op het engagement van deze vrijwilligers. In België heeft Kisangani vzw geen mensen op de loonlijst.

We investeerden verder in communicatie. Minstens 1 maal per week verschijnt er een **facebook**post en maandelijks worden die posts verzameld en verder uitgewerkt in een **digitale nieuwsbrief**. Geïnteresseerden kunnen ons ook volgen via onze **website** www.kisangani.be.

We werkten een **nieuwe folder** uit die al onze projecten en activiteiten bevattelijk samenvat. Deze gebruiken we op beurzen en infosessies om onze werking bekend te maken.

Met ons totale pakket aan communicatietools (website, tijdschrift (1400 abonnees), facebook (315 leden) en nieuwsbrief (880 abonnees) hopen we zo veel mogelijk geïnteresseerden te bereiken en te informeren.

Sinds enkele jaren is er ook ongeveer tweewekelijks een **digitaal overleg** met onze projectverantwoordelijken en coördinator in **Kisangani**.

Als we al deze realisaties op een rijtje zetten, mogen we echt wel besluiten dat 2024 voor onze vzw, zowel in Kisangani als in België, een succesvol jaar was!

Wouter Gevaerts

Als VZW kunnen wij LEGATEN en GIFTEN ontvangen.

FISCAAL ATTEST

U krijgt een fiscaal attest voor
GIFTEN vanaf € 40,00

U kunt uw **giften ook spreiden over verschillende stortingen per jaar** bv. door maandelijkse stortingen of door een doorlopende opdracht. Voor giften gedaan in 2025 ontvangt u een fiscaal attest in de loop van de maand februari of maart 2026. U kunt uw gift storten op de rekening van

Kisangani vzw
Bronstraat 31
3722 Kortesseem
IBAN BE92 8919 5400 6023
BIC VDSPBE91

Gelieve bij mededeling te vermelden:

gift van "uw naam en voornaam"

Om uw gift fiscaal aftrekbaar te maken hebben wij, ingevolge de regelgeving van de F.O.D. Financiën, uw **rijksregisternummer** nodig.

U kunt ons deze gegevens veilig bezorgen via de website www.kisangani.be, via e-mail op beveiligd adres giften@boyoma.be, of per brief naar Kisangani vzw, Bronstraat 31, 3722 Hasselt.

Tot 3 jaar na uw laatste gift ontvangt u gratis ons tijdschrift Boyoma.

LEGATEN

Als u ons een legaat zou willen nalaten, kan uw notaris u inlichten hoe dit te doen.

Mijn indrukken van mijn tweede reis naar België

De reden van de reis

Op 27 augustus 2024 ontving ik de uitnodiging om deel te nemen aan de plechtigheid ter gelegenheid van de 25e verjaardag van de oprichting van de vzw Kisangani, die op 26 oktober 2024 plaatsvond in de Universiteit Antwerpen in België. Vanaf die datum begon ik met de voorbereiding van de reis en de visumaanvraag.

Mijn reis werd mogelijk gemaakt door de financiële steun van de vzw Kisangani. Op 04 oktober 2024 vertrok ik vanuit Kisangani naar Kinshasa om het fysieke dossier voor de visumaanvraag in te dienen bij het CEV (Centre Européen de Visa). Het formulier was al online ingevuld en ingediend. Het visum werd 5 dagen na het indienen van de fysieke aanvraag toegekend.

Aankomst en welkom in België

Ik kwam aan in België op 22 oktober 2024 om 8.30 uur na een tussenlanding van 4 uur en 45 minuten op de internationale luchthaven van Bole in Addis Abeba (Ethiopië) en nog een korte tussenlanding van een uur op de luchthaven van Wenen in Oostenrijk. We stegen op uit Kinshasa om 13.15 uur en bereikten Addis Abeba om 20.10 uur. Op de luchthaven van Zaventem (Brussel) werd ik begroet door Hugo, Manja en Greet.

Van de luchthaven gingen we naar Hugo's huis in Kortesseem. Bij aankomst werd de tafel klaargemaakt voor de lunch. De eerste vraag die ik moest beantwoorden was 'wat drink je'? Mijn antwoord was zo simpel, "overdag drink ik thee en 's morgens koffie" en ik werd naar hartenlust bediend.

Twee dagen later (donderdag 24 oktober 2024) namen Hugo en Greet me mee voor een bezoek aan de Universiteit Hasselt, vroeger bekend als het Limburgs Universitair Centrum. Aan de naam van deze universiteit had het project de naam LUC (Limburgs Universitair Centrum) ontleend. Dit is de universiteit waar Hugo professor was voordat hij met pensioen ging. Ik ging naar de Faculteit Wetenschappen, waar ik van de gelegenheid gebruik maakte om het labo-

ratorium te bezoeken, de ruimte die wordt gebruikt voor het praktische werk van studenten en de microscoopruimte, waar ik voor het eerst de elektronenmicroscoop zag. Na de Faculteit Wetenschappen gingen we naar de School voor Architectuur en vervolgens naar het universiteitsgebouw.

Viering ter gelegenheid van 25 jaar vzw Kisangani

De viering verliep goed. Het programma verliep zoals gepland. Naast mijn presentatie en die van Wouter, projectcoördinator in Kisangani en voorzitter van vzw Kisangani, waren er verschillende andere sprekers. Dit waren : Professor Leirs, rector van de Universiteit Antwerpen, die de inleidende toespraak hield. Daarna volgden paneldiscussies met de volgende deelnemers: Professor Reyntjens (Universiteit Antwerpen), Erik Verheyen (Dr. in Biologie, KBIN) en Professor Rony Swennen (K.U. Leuven, bananenspecialist) onder leiding van Roger Huisman. Na de paneldiscussies nam journalist-journalist Walter Zinzen het woord en Hugo sprak als laatste.

Ik moet wel zeggen dat alle discussies in het Nederlands plaatsvonden, dus ik verstond er niets van. Deze viering was voor mij een gelegenheid om verschillende mensen in levende lijve te zien, waaronder

twee mensen die ik altijd hoopte te leren kennen. Het zijn Bebwa en Kazadi, die ook alumni zijn van de Faculteit Wetenschappen van de Universiteit van Kisangani.

Vele bezoeken en ervaringen

De dagen na de viering heb ik enkele plaatsen bezocht die ik tijdens mijn eerste verblijf in België in 2019 nog niet had bezocht.

Op zondag 27 oktober 2024 gingen we lunchen in Balen. Daar ontmoette ik een Congolese dame. Na een korte kennismaking was ik erg verrast dat ze uit mijn geboortestad Butembo kwam. Ik maakte een praatje met haar in de Kinande, mijn moedertaal. Het was een groot plezier voor mij om mijn taal te spreken zo ver van mijn geboortestad.

Op de terugweg naar huis gingen we naar de markt waar vooral pluimvee en een paar knaagdieren (konijnen en cavia's) worden verkocht. Deze markt wordt alleen op zondag gehouden.

Op maandag 28 oktober 2024 gingen we naar de Noordzee. We namen de trein van station Hasselt naar station Leuven. Van daaruit namen we een andere trein naar Oostende. Tegen de tijd dat we in Oostende aankwamen was de trein echt stampvol o.a. met vakantie-gangers.

Dus ik realiseerde me dat het een erg populaire plek is om te bezoeken. De kust is goed aangelegd en veilig voor bezoekers. Langs de kust staan hotels en flats waar vakantiegangers kunnen verblijven, naast de vaste bewoners.

Ik zag sommige dingen die ik op de middelbare school bij aardrijkskunde heb bestudeerd, en dat versterkte mijn kennis. Dit zijn onder andere winden die waaien en golven veroorzaken. Ook dat het water in de zee zich soms een tijdje terugtrekt en dan weer stijgt, enzovoort. We hebben ook met de "gocart" gereden, een soort fiets met 4 wielen en 3 paar pedalen. Met deze gocart legden we in een mum van tijd ongeveer 2 km af. Ze zijn er in verschillende maten en worden verhuurd in winkels aan zee.

Op dinsdag heb ik een kleine rondleiding gekregen in het Welcome Centre van het Rode Kruis in Leopoldsborg, waar vluchtelingen zijn ondergebracht. De vluchtelingen komen uit veel landen, vooral uit landen in oorlog. Deze vluchtelingen hebben verschillende nationaliteiten en verblijven in tijdelijke kampen voordat ze permanent asiel krijgen. Ik stel echter vast dat de omstandigheden in dit centrum niet heel goed zijn. De mensen verblijven in een soort container en in één kamer vind je 3, 4 of zelfs 5 mensen van verschillende afkomst. Ik

had niet verwacht dat er vluchtelingen te vinden waren in een land als België, en als die er al waren, dan dacht ik dat ze in zeer goede omstandigheden zouden verkeren. Helaas is dat niet het geval. Vergeleken met het lot van vluchtelingen in de Democratische Republiek Congo, hebben ze het in België nog wel beter. In de DRC is het rampzalig. Kortom, we moeten allemaal campagne voeren voor vrede en nee zeggen tegen oorlog!

Op woensdag bezochten we het Afrika Museum in Tervuren. Ik had altijd al over dit museum gehoord en dit was mijn kans om het te ontdekken. Dat heb ik gedaan en het was erg interessant. Ik was verbaasd om een aantal muziekinstrumenten te zien die mijn opa me leerde bespelen toen ik 4 jaar oud was. Dit waren de lamellofoon, de luit, de fluit en de xylofoon. Het was ook een kans voor mij om de culturen van verschillende stammen in de Democratische Republiek Congo te ontdekken. Ik heb veel gezien en ik zal het hier niet allemaal kunnen behandelen.

Net na ons bezoek aan het Tervurenmuseum gingen we naar de botanische tuin in Meise. Omdat we niet de tijd hadden om alles in de tuin te bezoeken, namen we de optie om de plantenserre te bezoeken. Ik had al snel door dat de planten in de kas zijn onderverdeeld per klimaatzone of bostype. Van het ene compartiment naar het andere bezochten we planten uit de volgende bossen en zones: tropisch regenwoud, nevelwoud, tropisch moerasland, antropogene bioom, mediterrane bioom, woestijn en mosbos savanne. Ik moet zeggen dat dit de eerste keer was dat ik zo'n grote kas zag. Ik was verbaasd om te zien dat de klimaatomstandigheden zo geregeld zijn dat elke plant kan leven en zich kan ontwikkelen alsof hij in zijn natuurlijke omgeving staat.

De volgende dag, donderdag, bezochten we de 'Sint-Rombouts toren' in Mechelen. Het was een groot plezier voor mij om deze toren en de verschillende ruimtes tot aan de top te bezoeken. De toren is 97 m hoog. Volgens de uitleg die we kregen, had hij 176 m hoog moeten zijn. Om de top te bereiken, gingen we door de Lierenkamer, de Smederij, de Klokkenkamer, de Oude Beiaardkamer, de Nieuwe Beiaardkamer, de Askelder en ten slotte de Skywalk. De Skywalk is een panoramisch platform dat een adembenemend uitzicht biedt. Van hieruit kun je Mechelen en omgeving, de haven van Antwerpen en zelfs, op een heldere dag, het Atomium in Brussel zien. Het is echt heel hoog, dus je kunt veel dingen goed zien.

De toren is erg indrukwekkend en historisch belangrijk. Mijn aandacht werd vooral getrokken door twee kamers: de klokkenkamer en de uurwerkkamer. In de klokkenkamer hangen 6 grote klokken en verschillende andere klokken van gemiddelde en kleine grootte.

Vroeger waren er zes luiers van deze klokken nodig om geluid in de toren in gang te zetten. Tegenwoordig doet een automatisch mechanisme dit werk. Elke 15 minuten luiden deze klokken op het ritme van een melodie. In de uurwerkkamer vind je de 16e-eeuwse klokkenmaker en de 18e-eeuwse trommel. De uren worden geluid door de Salvator-klok. Op het halve uur wordt een kleinere klok geluid. Elk kwartier en halfuur speelt de trommel nog een korte melodie op de beiaard. Een melodie van 3 tot 4 minuten op het hele uur. Het is erg interessant om naar deze verschillende melodieën te blijven luisteren.

De laatste uitstap die ik in België deed, was naar Namen, waar we de Citadel bezochten. Het is de moeite waard om te weten dat de Citadel een zeer historische en veel bezochte plaats is. Om in Namen te komen, reden we door het grensgebied tussen het Vlaamse en het Franstalige deel van het land. Iets dat me opviel tussen Tongeren en Namen was dat ze er heel grote velden hebben.

Aangekomen in Namen, gingen we naar de Citadel die we bezochten. Niet alles was open voor het publiek. Maar we hebben in ieder geval meer dan 75% van de Citadel bezocht.

Tegelijkertijd maakte ik van de gelegenheid gebruik om met de kabelbaan te gaan. Eerst aarzelde ik omdat ik een beetje bang was. Maar toen ik alle mensen naar boven en beneden zag gaan, ging ik uiteindelijk toch naar boven. De kabelbaan brengt je vanuit het centrum naar de esplanade van de citadel. Terwijl ik in de kabelbaan zat, bewonderde ik het adembenemende uitzicht over de stad en de citadel en kreeg ik een goed zicht op de rivieren de Maas en de Samber. Ter herinnering: de Maas is een Europese rivier die ontspringt in Frankrijk en uitmondt in de Noordzee na een traject van ongeveer 950 kilometer door Frankrijk, België en Nederland. De Samber daarentegen is een Frans-Belgische rivier, een zijrivier van de Maas met

een lengte van 190 km. De rivier mondt bij Namen uit in de Maas. Het was voor mij een groot genoegen om de plaats te zien waar de Samber in de Maas uitmondt, iets wat ik op de middelbare school heb geleerd. Ik vond het leuk om het van dichtbij te zien.

Naast al die bezoeken hadden we ook de gelegenheid om enkele sponsors van de vzw Kisangani te ontmoeten. We hebben een goede gedachtewisseling met hen gehad en ik wil hen hartelijk bedanken voor alle steun die ze aan de boeren van de Democratische Republiek Congo hebben gegeven.

Terug naar huis

Zondag 03 november was de dag van mijn terugkeer, de vlucht stond gepland voor 21.30 uur. Voordat we naar het vliegveld gingen, waren we allemaal uitgenodigd bij Rina en Wouter om te eten. Daarna namen we de weg naar het vliegveld en had ik het voorrecht om in een elektrische auto te stappen.

Ik werd vergezeld door Hugo, Wouter, Greet, Rina en Manja. Ze waren allemaal meegekomen om me uit te zwaaien en hielpen me met het inchecken van mijn bagage.

Tot slot wil ik zeggen dat ik een heel goed verblijf heb gehad in België, er werd goed voor me gezorgd. Ik heb zoveel ontdekt in zo'n korte tijd. Ik wil Hugo en Greet, en niet te vergeten Wouter, heel erg bedanken. Ze namen de tijd om me rond te leiden in elke plaats die ik wilde bezoeken en ze stonden klaar om elke service te verlenen waar ik om vroeg. Ik wil ook de leden van de vzw Kisangani en haar verschillende partners bedanken voor de steun die ze blijven geven aan de bevolking van de Democratische Republiek Congo in het algemeen en de regio Kisangani in het bijzonder.

Paluku Muvatsi

onze projecten in Kisangani krijgen steun van

**VELE SCHENKERS
U ALLEN**

Koning Boudewijnstichting

INOX SYSTEMS Gent

Fonds Albert Büskens

LEYSEN HUMANITAS

Fonds Lokumo

P. GODFROID

Stad Bilzen

Salvatoriaanse Hulpactie vzw

Gemeente Lubbeek

Stad Roeselare

Stad Zottegem

Rotary District 2140

R.C. Bilzen-Alden Biesen

R.C. Genk-Staelen

R.C. Hasselt

R.C. Katwijk-Noordwijk (NI)

R.C. Maasland-Lanklaar

R.C. Siegen-Schloss (D)

Lions Club Hasselt